

Ion CAZABAN

Un decor regizoral

După ce a montat de șapte ori *D-ale carnavalului*, frizeria lui dom' *Nae Girimea* nu mai are secrete pentru Valeriu Moiescu. De altfel, decorul făcut de el pentru spectacolul lui Mircea Cornișteanu, la Naționalul craiovean are precedent în propria sa montare de la Botoșani, din 1970, când colaborase cu scenograful Vasile Jurje.

Desigur, din „frizeria model” – cum scrie pe vitrină – nu pot lipsi oglinzile (îngrijorându-l pe *Nae* să nu fie sparte de damele violente!), nici scaunele turnante și toate cele necesare unui bărbier în treaba sa. Revedem și soba de tuci, măsurând spațiul ca un gât de girafă – sobă necesară în zilele friguroase ale carnavalului bucureștean. Firește, n-au fost omise băncile simple de așteptare, pentru eventualii clienți, nici lavoarul, căldarea și mătura, semn că *dom' Nae* ține la ordine și curățenie, așa cum *jupân Dumitrache* ține la onoarea de familist. Lămpile cu gaz sunt și ele la locul lor, dar n-am regăsit, e drept, de astădată, colivia cu pitpalac, aparatul de spălat pe cap sau tabloul „Scara vieții” care asigura un anumit pitoresc al ambianței. În schimb, decorul lui Valeriu Moiescu nu se mai mulțumește cu paravanul folosit alteori, ci ne deschide privirii camera de alături, dormitorul bărbierului cu patul de odihnă și, neîndoielnic, de amor – vizibil ca în *O noapte furtunoasă* (amintindu-ne că Mircea Cornișteanu nu ezitase să ne prezinte și dormitorul lui *Tipătescu*, într-una dintre montările sale cu *O scrisoare pierdută*). Un pat cu „design” senzual ondulat, cu așternut roz, o debara cu haine (lui *Nae* îi place să arate bine!), un gramofon cu pânle (lui *Nae* și lui *lordache* le place muzica, mai ales manelele), un portret de țigancă – fac parte, foarte elocvent, din intimitatea fantelului de mahala. Inițial, casa lui *Girimea* se decupează evocator pe imaginea de fond a Bucureștilor de secol XIX. Se va lumina apoi și va căpăta culoare ca o scenă în altă scenă, ambele integral folosite pentru farsa cu încurcături și păcăleli care se va anima „allegro”, atingând un crescendo teribil. Față de peisajul urban, de fundal static, ambianța tridimensională a frizeriei, adusă în plan apropiat, înseamnă mai mult decât o dispunere spațială. Distanța dintre cele două planuri – departe și aproape – va susține o semnificație temporală, intenția regizorului de a releva actualitatea comediei, accentuând-o însă cu referințe muzicale (permanent) și vizuale (în final) care modifică discutabil profilul mental al personajelor și surprinde cam superficial „orizontul de așteptare” al publicului de azi. Ornamentată cu stegulețe tricolore, tapetată în roz – culoarea mult doritei veselii – sala de bal se rezumă la câteva mese și bănci necesare. Doar o canapea „stil”, de salon – pripășită aici cine știe cum – se alătură unei lăzi cu sticle goale. O ciudată alăturare care marchează o diferență de mediu social, dar sugerează și o pretenție de „elegantă”, satisfăcută, totuși, cu ceva! Mai este, iar, soba de tuci, racord cu spațiul anterior al frizeriei – element scenografic comun, persistent, care poate indica nu numai focul unei seri de iarnă, dar să conoteze focul pasiunilor dezlănțuite.

Așa cum o înțelegea, în vremea „reteatralizării”, Toni Gheorghiu (câți mai știu cine a fost acest mare creator?), scenografia lui Valeriu Moiescu este un exemplu de „regie a locului de joc”. În fereastra frizeriei, în care se văd înainte de a-și face intrarea, personajele apar frecvent ca în rama unui tablou, fixând astfel portretul lor scenic. Fereastra de la dormitor servește, în caz de urgență, pentru intrări și ieșiri ferite, pe când ușa se deschide adesea vertiginos, sub presiunea unui du-te-vino formidabil. Clopoțelul ei însoțește sonor, amuzant, contrastant prin delicatețea lui, ceea ce se petrece cu maximă violență. În sala de bal, mesele pot oferi spații de confruntare (*Pampon – Crăcănel*). Tot acolo, sunt scări cu balustrade albe care coboară undeva, la demisol, amplificând acest v-ați ascunselea repetat al personajelor, dispărute de parcă au intrat în pământ! Așa cum trebuie, decorul facilitează mișcarea trepidantă până la nebunie, per-mite reliefaarea interpreților în acțiune și, totodată, vorbește clar și precis despre nemuritoare lume caragialeană.